

Bijlage 3 – Trends en ontwikkelingen

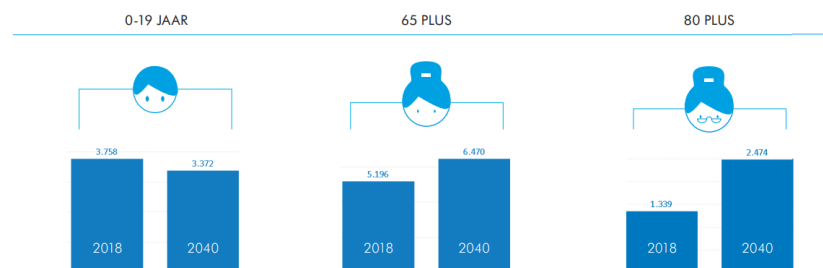
Het inzichtelijk maken van trends is een noodzakelijke stap richting het formuleren van integrale ambities en opgaven. Zij beschrijven de context waaruit een gedegen onderbouwing van de ambities en opgaven geformuleerd kunnen worden. Daarmee geven zij belangrijke ontwikkelingen weer voor de gemeente Westerveld.

1. Demografische en sociale trends

Demografie

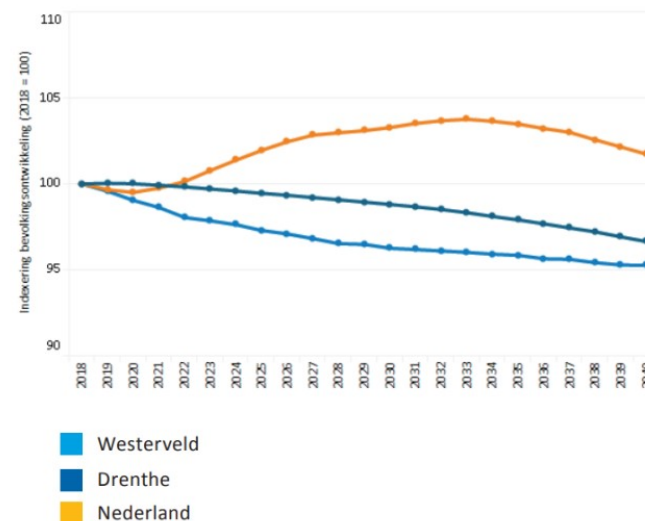
In een deel van Nederland neemt de groei van de bevolking af, in sommige delen van het land is er zelfs sprake van bevolkingskrimp. Een aantal Drentse gemeenten hebben hier al mee te maken. Opvallend voor de gemeente Westerveld is dat het aantal inwoners redelijk stabiel is, maar met een verschuiving in de leeftijdsopbouw. Sinds 1998 is de bevolking toegenomen met 4%: van 18.497 in 1998 naar 19.348 in 2019. Er wordt een daling verwacht naar circa 18.000 in 2040 (krimp van bijna 4,7%).

In de laatste decennia is de leeftijdsopbouw veranderd en ook in de komende twee decennia worden veranderingen verwacht. Waar het aantal inwoners in de leeftijdscategorie 0-19 jaar afneemt (ontgroening), groeit het aantal inwoners in de leeftijdscategorieën 65+ en 80+ (vergrijzing).

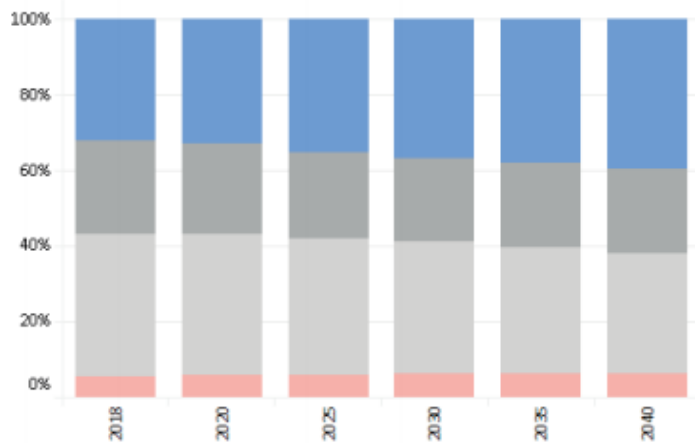

Bevolkingsopbouw Westerveld 2018 en 2040 (Trendbureau Drenthe)

Verder is sprake van verandering in type huishoudens. Er zal de komende jaren sprake zijn van huishoudensverduunning: steeds minder personen per huishouden. Er is sprake van een groei van eenpersoonshuishoudens en een afname van gezinnen met kinderen.

Bevolkingsontwikkeling Westerveld tot 2040 (Trendbureau Drenthe)

■ Alleenstaand ■ Paar met kind(eren)
■ Paar zonder kinderen ■ Eenouderhuishouden

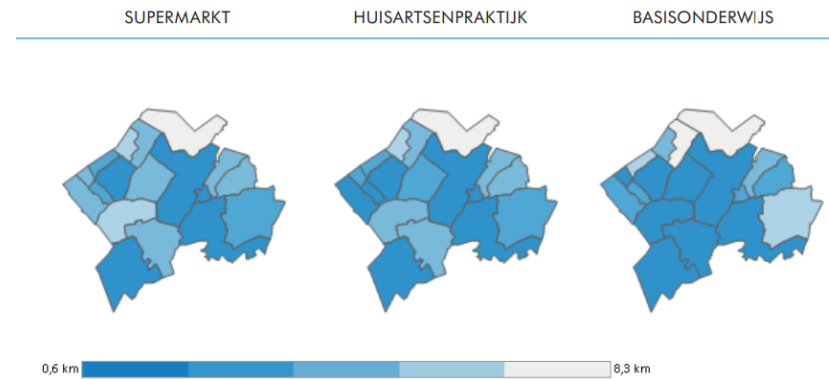
Huishoudensontwikkeling Westerveld tot 2040 (Trendbureau Drenthe)

Sociaal

Gezondheid en vitaliteit is een thema dat meer aandacht krijgt in de samenleving en wordt gelinkt aan de fysieke leefomgeving. Ook in de gemeente Westerveld is er aandacht voor gezondheid in de fysieke leefomgeving (zie ook het hoofdstuk 'Waar werken we al aan?' voor het huidige beleid).

Door GGD Drenthe is een gezondheidsmonitor voor de gemeente Westerveld uitgevoerd, waarin gezondheidsfactoren zijn opgenomen. Uit de monitor blijkt dat de gemeente op veel thema's neutraal scoort, zoals alcoholgebruik, bewegen en sport, overgewicht, ervaren veiligheid en geur- en geluidhinder. Verder 'scoort' de gemeente positief op het gebied van vrijwilligerswerk en op de fysieke leefomgeving omdat deze gezond gedrag stimuleert, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van veilige loop- en fietsroutes en plekken om te sporten en te spelen. Een negatieve afwijking van het gemiddelde is de nabijheid van

voorzieningen. Dit betekent dat inwoners relatief lang moeten reizen om bij een voorziening te komen.

Afstand tot voorzieningen Westerveld (Trendbureau Drenthe)

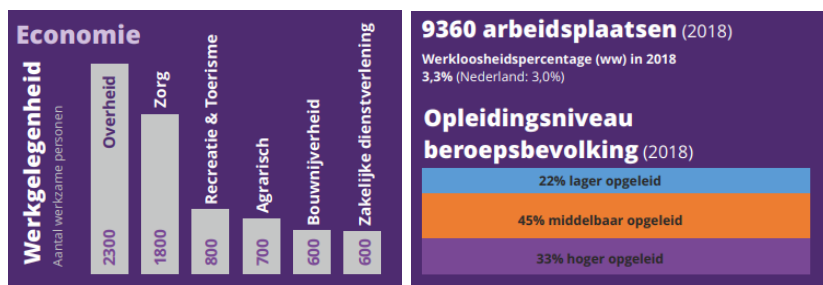
Het percentage mantelzorgers in Westerveld is 17,8% en ligt ten opzichte van het Drentse gemiddelde hoger (14,6%). De verwachting is dat door vergrijzing er een toenemende vraag is naar zorg en ondersteuning, ook wat betreft mantelzorg (Trendbureau Drenthe).

Eenzaamheid is één van de factoren die bepaalt hoe inwoners de leefbaarheid van een gebied ervaren. Door GGD Drenthe (2016) is onderzoek gedaan naar eenzaamheid in Drenthe. Uit het onderzoek blijkt dat het aandeel mensen dat zich in meer of mindere mate eenzaam voelt, in Drenthe rond de 40% ligt. Voor 19- tot 65-jarigen is dit 39% en voor de 65-plussers 45%. De afgelopen 10 jaar is dit percentage voor beide leeftijdsgroepen gestegen. In de gemeente Westerveld is de mate van eenzaamheid ten opzichte van andere Drentse gemeenten het laagst.

Wel zijn er in de gemeente een aantal dorpen waar het eenzaamheidspercentage hoger is dan gemiddeld. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat er in de grote tot middelgrote dorpen een hoge kans op eenzaamheid wordt verwacht en een groot aantal eenzame personen. Dit zijn: Havelte, Dwingeloo, Diever, Vledder, Uffelte, Wilhelminaoord en Darp. Ook Frederiksoord valt in dit onderzoek op omdat zij de grootste kans op eenzaamheid laat zien.

2 Economische trends

De sector met de meeste arbeidsplaatsen in de gemeente Westerveld is de overheid. Dit heeft onder andere te maken met de werkgelegenheid die de kazerne in Havelte en de gemeente biedt. Een andere grote sector is de zorg. De verwachting is dat de werkgelegenheid in deze sectoren redelijk stabiel blijft. De sector landbouw is op lange termijn minder stabiel, het aantal arbeidsplaatsen in deze sector neemt af door automatisering, verbeterde techniek, schaalvergroting en bedrijfsbeëindiging.

Cijfers economie (DNA gemeente Westerveld)

Wat betreft werkloosheid en armoede staat de gemeente Westerveld er relatief goed voor: de werkloosheid is 2,6% (landelijk 3,4%). Dit beeld verschilt echter per sector en kern.

3 Trends rond klimaat en verduurzaming

De verandering van ons klimaat heeft geleid tot een groot besef dat we duurzamer moeten omgaan met onze aarde en de (fossiele) grondstoffen. De klimaatverandering is merkbaar in de zeespiegelstijging en door de temperatuurstijging die hetere zomers met zich meebrengt en langere periodes van droogte. In Nederland is de gemiddelde temperatuur sinds 1900 met 1,9 °C gestegen. Ook periodes met extreme neerslag nemen toe. De opwarming van de aarde is het gevolg van de toename aan broeikasgassen. Dat maakt dat nu veel aandacht is voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en in het bijzonder CO₂, zoals dat in het landelijke Klimaatakkoord is vastgelegd.

In Westerveld is er aandacht voor verduurzaming en het zoeken naar nieuwe vormen van energiewinning (zon, wind) en mobiliteit om het verbruik van fossiele brandstoffen te verminderen. Dat is te zien in de veranderende energievoorziening in de gemeente. Het gebruik van hernieuwbare energiebronnen neemt toe en het gebruik van fossiele energiebronnen neemt af.

Wat betreft duurzaam energieverbruik geldt dat de gemeente Westerveld op bepaalde aspecten voor loopt op het Nederlands gemiddelde (zonne-energie en energielabel woningen), maar op andere aspecten weer achterloopt (gebruik auto's op aardgas en gebruik elektriciteit). Verder geldt dat in de gemeente, net als in de rest van Nederland, het elektriciteitsgebruik en gasverbruik van woningen de laatste jaren behoorlijk afneemt.

Woningen met zonnepanelen

26,8%

Westerveld

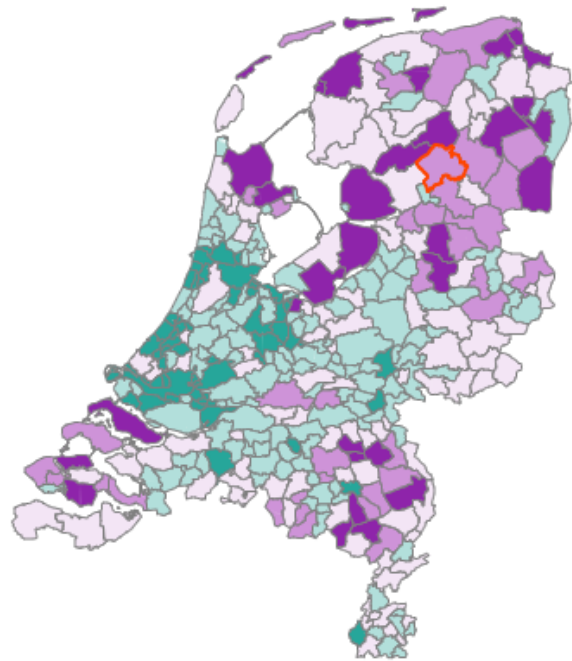

9,1%

Nederland

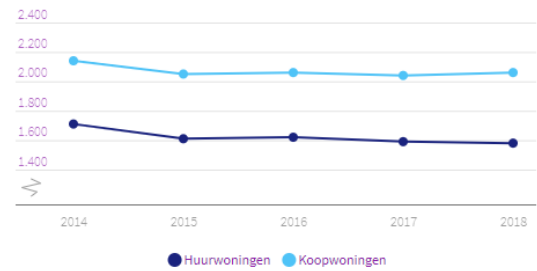
CBS - Zonnestroom | 2018

Vermogen zonne-energie Gemeenten in Nederland, kW per 1.000 inwoners

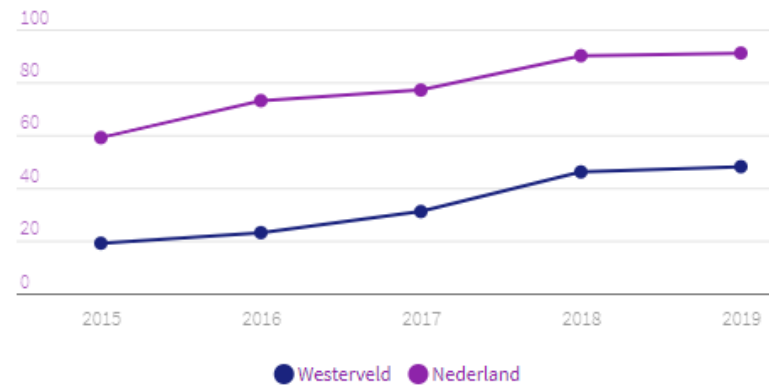
CBS - Zonnestroom | 2018

Gemiddeld gasverbruik woningen Westerveld, m³

meerdere bronnen | 2014 - 2018

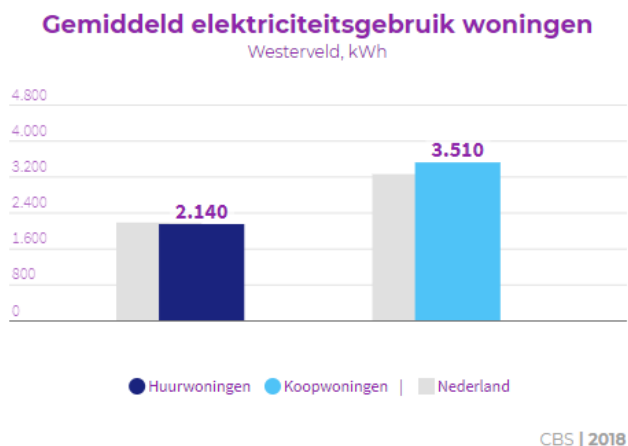
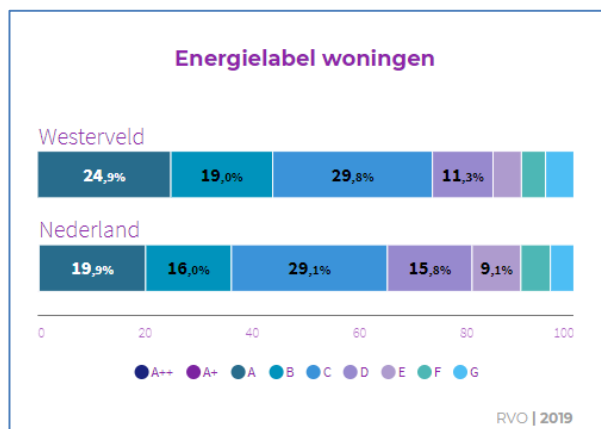
Bedrijfs- en personenauto's op aardgas en elektriciteit per 10.000 inwoners

RDW - Klimaatmonitor | 2015 - 2019

Cijfers energietransitie Westerveld (Waarstaatjegemeente.nl)

Verduurzaming is breder dan alleen de energietransitie, waar bovenstaande cijfers met name inzicht in geven. Voor de gemeente Westerveld, als landelijke gemeente, is verduurzaming in natuurbeheer en de landbouw ook een belangrijke ontwikkeling. Die verduurzaming uit zich in een trend waarbij strengere eisen worden gesteld aan het terugdringen van emissies, de voedselveiligheid, dierenwelzijn, biodiversiteit en omgevingskwaliteit.

4 Trends rond digitalisering

Een algemene trend is dat internetgebruik toeneemt en dat technologie en digitalisering een prominenter positie in het dagelijks leven krijgt. Via mobiele technologie wordt internet meer gebruikt. Daarbij is communiceren en informatie opzoeken de hoofdredenen om internet te gebruiken, maar ook bijvoorbeeld TV kijken, internetbankieren en online winkelen behoren hiertoe. Voor de fysieke leefomgeving betekent dit dat de fysieke bereikbaarheid van bepaalde voorzieningen minder belangrijk wordt. Aan de andere kant wordt digitale bereikbaarheid, en de daarbij benodigde infrastructuur, steeds belangrijker.

Een andere trend in digitalisering is binnen de zorg en welzijn. Er wordt meer gebruik gemaakt van de digitale mogelijkheden en apps die gericht zijn op een gezonde leefstijl. Zorg op afstand, zoals online afspraken bij een huisarts of ziekenhuis, dit is laagdrempeliger en je niet hoeft te reizen. Digitale hulpmiddelen die er voor zorgen dat mensen langer thuis kunnen wonen. Apps en hulpmiddelen die het welzijn van inwoners bevorderen, zoals een vr-bril waarmee je kunt wandelen op de hei in Westerveld, of dat je ineens in de binnenstad van Groningen bent (i.h.k.v. eenzaamheid).

Voor de gemeente Westerveld zijn geen specifieke cijfers bekend over digitalisering en internetgebruik, maar de verwachting is dat dit grotendeels aansluit bij het landelijke beeld hierover, grote regionale verschillen komen bij dit thema namelijk nauwelijks voor.

5 Mobiliteitstrends

Algemene trends rond mobiliteit in de Nederlandse samenleving zijn bijvoorbeeld: flexibelere mobiliteitskeuzes, de zoektocht naar alternatieve brandstoffen intensiveert, toenemende vraag naar kleine auto's, senioren blijven langer mobiel, het Nieuwe Werken beïnvloedt verstedelijking en mobiliteitsgedrag en betalen naar gebruik wordt standaard (deelconcepten).

Goed vervoer is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. De gemeente Westerveld is een niet-stedelijke gemeente. In niet-stedelijke gemeenten komen bovengenoemde trends in mindere mate voor,

onder andere vanwege de langere reisafstanden en lagere beschikbaarheid van modaliteiten.

In Drenthe wordt veel gebruik gemaakt van de auto als vervoersmiddel. Er is sprake van een relatief hoog percentage autobezit in vergelijking met het landelijk gemiddelde. In 2019 waren er 512 auto's per 1.000 inwoners in de provincie Drenthe (landelijk gemiddelde van 436) (CBS Statline). Drenthe is daarmee koploper.

Wat andere vormen van mobiliteit betreft (carpoolen, openbaar vervoer of belbus of minder traditionele vormen zoals deelauto's en speed pedelecs) is in Westerveld geen duidelijke trend te herkennen. Er zijn nagenoeg geen deelauto's in de gemeente. Het aanbod van openbaar vervoer is in de laatste jaren niet veranderd.